

Curtea Supremă de Justiție

DECIZIE

18 octombrie 2023
Curtea Supremă de Justiție
Completul de judecată în componența:
Președinte
Judecători

mun. Chișinău
Țurcan Anatolie
Talpă Boris
Eremciuc Ghenadie

examinând admisibilitatea în principiu a recursului declarat de către procurorul în Procuratura de circumscripție Bălți, Pasat Liliana, prin care solicită casarea deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 13 septembrie 2022, în cauza penală a lui **Rusanovschi Stanislav XXXX**, născut la xxxxx.

Termenul examinării cauzei:

Instanța de fond: 16.12.2021–04.03.2022;
Instanța de apel: 26.04.2022–13.09.2022;
Instanța de recurs: 06.12.2022–18.10.2023.

c o n s t a t ă :

1. Prin sentința Judecătorei Edineț, sediul Central, din 04 martie 2022 Rusanovschi Stanislav a fost recunoscut vinovat și condamnat în baza art. 264¹ alin. (4) Cod penal la închisoare pe un termen de 8 (opt) luni, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip semiînchis.

În conformitate cu prevederile art. 90 Cod penal, s-a dispus neexecutarea pedepsei sub formă de închisoare aplicată, dacă în termenul de probă de 2 (doi) ani inculpatul nu va săvârși o nouă infracțiune și prin comportare exemplară va îndreptăți încrederea ce i s-a acordat, obligându-l să nu-și schimbe domiciliul fără consimțământul organului competent.

S-a dispus încasarea din contul lui Rusanovschi Stanislav în beneficiul statului a sumei de 336 lei cu titlu de cheltuielile judiciare.

2. Prima instanță, *examinând cauza în procedura prevăzută de art. 364¹ Cod de procedură penală*, în fapt, a constatat că inculpatul Rusanovschi Stanislav la 28.11.2021 aproximativ pe la ora 22:30, fiind în stare de ebrietate, nedeținând permis de conducere, încălcând prevederile pct.14 lit. a) al Regulamentului Circulației Rutiere, care prevede că „conducătorului de vehicul îi este interzis să conducă în stare de ebrietate”, aflându-se la volanul automobilul de model „xxxxx” cu n/î XXXXX, în timp ce se deplasa pe str. XXXX din or. XXXX, r. XXXX, a fost stopat de către inspectorii de patrulare a Plutonului „Edineț, Briceni, Ocnița” a Regimentului de patrulare „Nord” a INSP.

În timpul verificării actelor la colaboratorul poliției a apărut suspecții precum că Rusanovschi Stanislav a consumat băuturi alcoolice. Fiind supus testării alcoolscopice

cu aparatul „Drager” s-a stabilit că, concentrația vaporilor de alcool în aerul expirat era de 1,43 mg/l.

Ulterior, Rusanovschi Stanislav a fost condus la Spitalul Raional Edineț pentru a trece examenul medical în vederea stabilirii stării de ebrietate și colectării probelor biologice.

Conform raportului de constatare nr. 202106P0707 din 01.12.2021 s-a constatat că, în sângele prezentat pe numele lui Rusanovschi Stanislav s-a depistat alcool etilic în cantitate de 2,89 g/l, echivalent a 2,89%, ce conform art. 134¹² Cod penal și Regulamentul privind modul de testare alcoolică și examinare medicală pentru stabilirea stării de ebrietate și natura ei, aprobat prin Hotărârea Guvernului RM nr. 296 din 16.04.2009, corespunde stării de ebrietate alcoolică cu grad avansat.

Pe baza stării de fapt expuse mai sus, în drept, prima instanță a încadrat acțiunile inculpatului Rusanovschi Stanislav în baza art. 264¹ alin. (4) Cod penal – *conducerea mijlocului de transport de către o persoană care se află în stare de ebrietate alcoolică cu grad avansat și care nu deține permis de conducere*.

3. Împotriva sentinței, apel în termenul legal a declarat procurorul în Procuratura raionului Edineț, Pascari Inga prin care a solicitat admiterea apelului, casarea parțială a sentinței cu pronunțarea unei noi hotărâri, potrivit căreia lui Rusanovschi Stanislav, recunoscut vinovat și condamnat în baza art. 264¹ alin. (4) Cod penal, să-i fie stabilită pedeapsa sub formă de închisoare pe un termen de 6 luni, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip semiînchis.

În motivarea apelului s-a invocat că raționamentul de aplicare a prevederilor art. 90 Cod penal are la origine persoana cât și comportamentul acesteia pînă la săvârșirea infracțiunii.

În speță, la individualizarea pedepsei aplicate în privința lui Rusanovschi Stanislav și a modalității de executare a acesteia, instanțele de judecată au lăsat fără apreciere faptul că inculpatul, fiind anterior judecat pentru infracțiune similară la muncă neremunerată în folosul comunității (sentința judecătorei Edineț din 22 februarie 2021) nu a executat pedeapsa benevol și aceasta, la demersul Biroului de Probațiune a fost înlocuită cu închisoare pe un termen de 27 zile, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip semiînchis (încheierea Judecătorei Edineț din 02 septembrie 2021). În continuare, după executarea pedepsei, inculpatul nu s-a pus pe calea corijării și din nou conduce automobilul în stare de ebrietate alcoolică (2,89g/l alcool în sânge), fără a deține permis de conducere.

Astfel, dispunerea suspendării condiționate a executării pedepsei aplicate lui Rusanovschi Stanislav nu va atinge scopurile prevăzute în dispoziția art. 61 alin. (2) Cod penal.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 13 septembrie 2022 a fost respins ca nefondat apelul și menținută sentința.

4.1. Pentru a hotărî astfel, instanța de apel a statuat că acuzarea nu este de acord cu sentința, în partea aplicării art. 90 Cod penal, considerând că dispunerea suspendării condiționate a executării a pedepsei nu este echitabilă în raport cu valorile sociale lezate, nu corespunde gravității infracțiunii săvârșite și consecințelor survenite.

Vis-a-vis de aceste argumente ale apelantului, instanța de apel a conchis că prea concluziile primei instanțe, or, cea din urmă a acordat deplină eficiență prevederilor art. art. 6, 7, 61, 75 Cod penal, respectiv, a ținut cont de gravitatea infracțiunii săvârșite, de motivul acesteia, de persoana celui vinovat, de circumstanțele care atenuază ori

agradează răspunderea penală, de influența pedepsei aplicate asupra corectării și reeducării vinovatului, precum și de condițiile de viață ale familiei acestuia, motiv din care apelul acuzatorului de stat urmează a fi respins ca nefondat.

Conform prevederilor art. 61 Cod penal, pedeapsa penală este o măsură de constrângere statală și un mijloc de corectare și reeducare a condamnatului ce se aplică de instanțele de judecată, în numele legii, persoanelor care au săvârșit infracțiuni, cauzând anumite lipsuri și restricții drepturilor lor. Pedeapsa are drept scop restabilirea echității sociale, corectarea condamnatului, precum și prevenirea săvârșirii de noi infracțiuni atât din partea condamnaților, cât și a altor persoane. Executarea pedepsei nu trebuie să cauzeze suferințe fizice și nici să înjosească demnitatea persoanei condamnate.

Potrivit art. 75 Cod penal, persoanei recunoscute vinovate de săvârșirea unei infracțiuni i se aplică o pedeapsă echitabilă în limitele fixate în Partea specială a prezentului cod și în strictă conformitate cu dispozițiile Părții generale a prezentului cod. La stabilirea categoriei și termenului pedepsei, instanța de judecată ține cont de gravitatea infracțiunii săvârșite, de motivul acesteia, de persoana celui vinovat, de circumstanțele cauzei care atenuează ori agravează răspunderea, de influența pedepsei aplicate asupra corectării și reeducării vinovatului, precum și de condițiile de viață ale familiei acestuia.

Pedeapsă mai aspră, din numărul celor alternative prevăzute pentru săvârșirea infracțiunii, se stabilește numai în cazul în care o pedeapsă mai blândă, din numărul celor menționate, nu va asigura atingerea scopului pedepsei.

Totodată, din dispozițiile art. 75 alin. (1) Cod penal se desprind trei criterii generale cu valoare de principiu, și anume pedeapsa aplicată infractorului trebuie să fie echitabilă, legală și individualizată.

Ca urmare, pedeapsa penală este echitabilă atunci când este capabilă de a contribui la realizarea altor scopuri ale pedepsei penale, cum ar fi corectarea condamnatului și prevenirea săvârșirii de noi infracțiuni atât de către condamnat, precum și de alte persoane.

Legalitatea pedepsei impune instanței obligația de a stabili pedeapsa în limitele fixate în Partea Specială și în strictă conformitate cu dispozițiile Părții Generale a Codului penal.

Individualizarea pedepsei constă în obligația instanței de a stabili măsura pedepsei concrete infractorului, necesară și suficientă pentru realizarea scopurilor legii penale și pedepsei penale.

După această clarificare instanța accentuează că, pedeapsa aplicată inculpatului trebuie să fie capabilă să restabilească echitatea socială și să realizeze scopurile legii penale și pedepsei penale, în strictă conformitate cu dispozițiile părții generale a Codului penal și stabilirea pedepsei în limitele fixate în partea specială.

Limitele termenelor de pedeapsă prevăzute în partea specială sunt determinate de încadrarea juridică a faptei și reflectă gravitatea infracțiunii săvârșite. Gravitatea acesteia constă în modul și mijloacele de săvârșire a faptei, de scopul urmărit, de împrejurările în care fapta a fost comisă, de urmările produse sau care s-ar fi putut produce.

Cuantumul pedepsei, în afară de gravitatea infracțiunii săvârșite, se stabilește având în vedere persoana celui vinovat, care include date privind gradul de dezvoltare psihică, situația materială, familială sau socială, prezența sau lipsa antecedentelor penale,

comportamentul inculpatului până sau după săvârșirea infracțiunii, deci este vorba de personalitatea infractorului.

Pedeapsa și modalitatea de executare a acesteia trebuie individualizate în așa fel încât inculpatul să se convingă de necesitatea respectării legii penale și evitarea în viitor a săvârșirii unor fapte similare.

În acest sens, instanța de apel a constatat că, lui Rusanovschi Stanislav i-a fost aplicată o pedeapsă corect individualizată reieșind din: gravitatea infracțiunii săvârșite, care, în conformitate cu art. 16 Cod penal, se califică ca infracțiune ușoară, personalitatea inculpatului, care nu prezintă pericol social necesar executării reale a pedepsei cu închisoare, antecedentele penale fiind stinse; prezența circumstanțelor atenuante: recunoașterea vinovăției, căința sinceră, nu se află la evidența medicului psihiatru și narcolog, caracteristica pozitivă la locul de trai; prezența circumstanței agravante – săvârșirea infracțiunii de către o persoană care anterior a fost condamnată pentru infracțiuni similară și influența pedepsei asupra corectării și reeducării vinovatului, iar suspendarea condiționată a executării pedepsei ar permite realizarea mai eficientă a scopurilor pedepsei.

La fel, instanța de apel a notat că, aplicarea prevederilor art. 90 Cod penal, adică suspendarea condiționată a executării pedepsei, nu reprezintă o categorie aparte de pedeapsă, ci o măsură oferită condamnaților prin lege de a demonstra că infracțiunea comisă de ei este un incident în viața acestora.

În textul art. 90 alin. (1) Cod penal lexemul „poate” oferă posibilitatea și nu obligația instanței de judecată de a aplica prevederile acestei norme. Îndeplinirea condițiilor de lege poate fi aplicată sau exclusă la orice etapă a procesului penal, pentru înlăturarea erorii admise la etapa anterioară.

În cadrul instituției suspendării condiționate a executării pedepsei instanța după ce realizează individualizarea pedepsei prin determinarea concretă a acesteia în baza criteriilor generale de individualizare, completează acest rezultat printr-un act de individualizare a executării pedepsei.

Suspendarea condiționată este o măsură de individualizare a executării pedepsei numită de către instanțele de judecată prin hotărâre de condamnare de a suspenda pe o perioadă anumită executarea pedepsei aplicate, dacă sunt îndeplinite anumite condiții.

Condițiile privind acordarea suspendării condiționate a executării pedepsei prevăzute de art. 90 Cod penal se referă la: pedeapsa aplicată și natura infracțiunii; circumstanțele cauzei și persoana infractorului; aprecierea instanței că scopul poate fi atins și fără executarea acesteia.

Astfel, nu este rațional ca inculpatul Rusanovschi Stanislav să ispășească real pedeapsa cu închisoare, or, pericolul de a fi anulată suspendarea condiționată a executării pedepsei cu închisoare, în cazul încălcării condițiilor termenului de probă, va îndrepta comportamentul inculpatului la corectare, la respectarea ordinii stabilite în societate, precum și la respectarea legilor. Mai mult, practica judiciară demonstrează că o pedeapsă prea aspră generează apariția unor sentimente de nedreptate, jignire, înrăire și de neîncredere în lege, fapt ce poate duce la consecințe contrare scopului urmărit.

Având în vedere toate împrejurările cauzei, instanța de apel a considerat că, pedeapsa de 8 luni închisoare, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip semiînchis, cu suspendarea condiționată a executării pedepsei pe un termen de probă de 2 ani o să convingă inculpatul de necesitatea respectării legii penale și evitarea în viitor a săvârșirii unor fapte similare.

5. Decizia instanței de apel este criticată de către procurorul în Procuratura de circumscripție Bălți, Pasat Liliana, care invocând argumente similare apelului (a se vedea pct. 3 a prezentei hotărâri) și a prezenței temeiului de drept prevăzut art. 427 de alin. (1) pct. 10) Cod de procedură penală (*în redacția Legii cu modificările ulterioare până la 01 septembrie 2023*), solicită casarea totală a deciziei cu rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărâri prin care a lui Rusanovschi Stanislav, recunoscut vinovat și condamnat în baza art. 264¹ alin. (4) Cod penal, să-i fie stabilită pedeapsa sub formă de închisoare pe un termen de 8 luni, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip semiînchis.

6. Titularul recursului s-a conformat prevederilor art. 422 Cod de procedură penală (*în redacția Legii cu modificările ulterioare până la 01 septembrie 2023*) și a depus cererea în termen.

7. Examinând admisibilitatea recursului declarat, în raport cu materialele cauzei, completul de judecată al Curții Supreme de Justiție declară că acesta este inadmisibil, fiind vădit neîntemeiat din următoarele considerente.

Cu titlu preliminar, completul de judecată menționează că din interpretarea art. XI alin. (3) Legea nr. 246 pentru modificarea unor acte normative (modificarea cadrului normativ conexe reformei Curții Supreme de Justiție), din 31 iulie 2023, în vigoare din 01 septembrie 2023 rezultă că *recursurile depuse la Curtea Supremă de Justiție până la data intrării în vigoare a prezentei legi vor fi examinate în baza temeiurilor în vigoare la data depunerii recursului*, procedura de judecare urmând a fi efectuată conform noilor modificări introduse în prevederile Codului de procedură penală, în vigoare din 01 septembrie 2023.

Potrivit dispoziției art. 432 alin. (2), pct. 4) Cod de procedură penală (*modificat prin Legea nr. 246 din 31 iulie 2023, în vigoare din 01 septembrie 2023*), instanța de recurs, examinând admisibilitatea recursului declarat împotriva hotărârii instanței de apel, fără citarea părților, este în drept să decidă inadmisibilitatea acestuia în cazul în care constată că este vădit neîntemeiat.

La fel, prevederile art. 424 alin. (2) Cod de procedură penală (*modificat prin Legea nr. 246 din 31 iulie 2023, în vigoare din 01 septembrie 2023*) stipulează că instanța de recurs examinează cauza numai în limitele temeiurilor prevăzute la art. 427 invocate în recurs.

În speță, acuzarea a depus recurs până la 01 septembrie 2023, astfel că recursul se judecă în temeiurile în vigoare la data depunerii recursului.

Potrivit textului recursului, titularul face trimitere la existența erorii prevăzută de art. 427 alin. (1) pct. 10) Cod de procedură penală (*în redacția Legii cu modificările ulterioare până la 01 septembrie 2023*) – hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel dacă s-au aplicat pedepse individualizate contrar prevederilor legale, astfel că obiect de studiu a instanței de recurs o constituie doar această chestiune de drept.

Verificând legalitatea hotărârii atacate prin prisma celor invocate de recurent, completul de judecată atestă că acestea nu și-au găsit confirmare și notează că temeiul la care se referă autorul recursului nu este aplicabil speței, iar hotărârea instanței de apel este în corespundere deplină cu prevederile art. 417 alin. (1) Cod de procedură penală, or ea cuprinde temeiurile de fapt și de drept care au dus la respingerea apelului părții acuzării, precum și motivele adoptării soluției respective, neconstatându-se fapte neconforme sau denaturate.

În continuare, completul de judecată reține că pedeapsa aplicată inculpatului Rusanovschi Stanislav a fost individualizată în conformitate cu prevederile legale, corespunde principiului proporționalității și scopului de restabilire a echității sociale, de corectare precum și prevenirii de săvârșirea de noi infracțiuni atât din partea condamnatului cât și a altor persoane.

Analizând decizia instanței de apel prin prisma erorii invocate de recurent, completul de judecată constată că aceasta nu se confirmă, dat fiind faptul, că instanța de apel la examinarea cauzei a respectat prevederile art. 414 alin. (1) și art. 417 alin. (8) Cod de procedură penală potrivit cărora *instanța de apel, judecând apelul, verifică legalitatea și temeinicia hotărârii atacate în baza probelor examinate de prima instanță, conform materialelor din cauza penală, și în baza oricăror probe noi prezentate instanței de apel, iar decizia trebuie să cuprindă temeiurile de fapt și de drept care au dus, după caz, la respingerea sau admiterea apelului, precum și motivele adoptării soluției dat.*

Completul de judecată menționează că recursul acuzării conține invocări identice apelului, instanța de apel expunându-se în mod argumentat asupra acestora (*a se vedea p. 4.1 a prezentei hotărâri*), soluție pe care instanța de recurs și-o însușește pe deplin și a cărei reluare nu se mai impune (hotărârea CtEDO *García Ruiz versus Spania*), or noțiunea de proces echitabil cere ca instanța care și-a motivat succint decizia, fie prin preluarea motivelor instanței inferioare, fie altfel, să examineze în mod real întrebările esențiale care i-au fost adresate (hotărârea CtEDO *Boldea versus România*).

Suplimentar, se apreciază că recursul declarat este mai degrabă un „*apel deghizat*”, decât un „*efort conștiincios de a corecta o eroare judiciară*”, care se bazează în mod esențial pe argumente deja examinate minuțios și respinse în cadrul procedurii precedente, iar în prezent nu există „*circumstanțe cu caracter substanțial și convingător*”, care să justifice ingerința în hotărârea executorie a instanței de apel.

Mai mult ca atât, procurorul, solicitând excluderea prevederilor art. 90 Cod penal la aplicarea pedepsei în privința inculpatului, nu a invocat careva motive care ar justifica aplicarea unei pedepse cu executare reală, or, criticile formulate de procuror au format obiect de discuție la judecarea cauzei penale și în instanța de apel și cărora li s-a dat o motivare corespunzătoare, argumentată și pe larg expusă în prezenta decizie, iar temeii de agravare a pedepsei în aspectul propus de recurent nu s-a stabilit.

În aceste circumstanțe, completul de judecată constată că, în speță, au fost examinate problemele esențiale care au fost puse în fața instanței, aceasta argumentând amplu motivele care i-au format convingerea în susținerea soluției adoptate, atât în raport cu argumentele din apelul părții acuzării cât și a poziției primei instanțe expuse în sentință, ceea ce deduce concluzia că argumentele invocate de recurent prin prisma temeiului pentru recurs prevăzut la art. 427 alin. (1) pct. 10) Cod de procedură penală (*în redacția Legii cu modificările ulterioare până la 01 septembrie 2023*), poartă un caracter formal, fără o argumentare temeinică.

Totodată, completul de judecată reține că, simpla posibilitate de a exista două puncte de vedere asupra unei chestiuni nu este un temei pentru reexaminarea cauzei. O îndepărtare de la acest principiu este justificată doar când devine necesară ca urmare a unor circumstanțe ce au un caracter substanțial și obligatoriu, ceea ce la caz nu s-a dovedit (hotărârea CtEDO *Ryabykh versus Federația Rusia*).

În concluzie, hotărârea corespunde rigorilor legii, or în spiritul art. 6 CoEDO, motivarea unei hotărâri judecătorești are în mod deosebit scopul de a demonstra părții că a fost ascultată și astfel să contribuie la o mai bună acceptare a deciziei (*hotărârea Taxquet versus Belgia*), iar obligația instanțelor naționale de a-și motiva deciziile, nu poate fi înțeleasă ca impunând un răspuns detaliat la fiecare argument, or numai întrebările cele mai importante pentru rezultatul procesului necesită un răspuns special în hotărâre (*hotărârea Van de Hurk versus Olanda*).

În urma celor expuse, completul de judecată constată că în prezenta cauză nu se întrevede eroarea prevăzută la art. 427 alin. (1) pct. 10) Cod de procedură penală (*în redacția Legii cu modificările ulterioare până la 01 septembrie 2023*) și ca urmare hotărârea atacată este legală și întemeiată, iar recursul declarat este inadmisibil ca fiind vădit neîntemeiat.

8. În conformitate cu prevederile art. 432 alin. (2) pct. 4) Cod de procedură penală (*modificat prin Legea nr. 246 din 31 iulie 2023, în vigoare din 01 septembrie 2023*), completul de judecată al Curții Supreme de Justiție,

d e c i d e:

Inadmisibilitatea recursului declarat de către procurorul în Procuratura de circumscripție Bălți, Pasat Liliana, împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 13 septembrie 2022, în cauza penală privindu-l pe **Rusanovshi Stanislav XXXX**, ca fiind vădit neîntemeiat.

Decizia este irevocabilă.

Președinte

Țurcan Anatolie

Judecători

Talpă Boris

Eremciuc Ghenadie